

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
БИОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра ботаники

ИГНАТОВИЧ
Инна Васильевна

**РОД *USNEA* DILL. EX ADANS. (СЕМ. *PARMELIACEAE*
ESCHW.) В БЕЛАРУСИ**

Дипломная работа

Научный руководитель:
кандидат биологических наук,
А.П. Яцына

Допущена к защите
«__» _____ 2021 г.
Зав. кафедрой ботаники

кандидат биологических наук, доцент
_____ В.Н. Тихомиров

Минск, 2021

РЕФЕРАТ

Дипломная работа содержит 72 страницы, 3 таблицы, 24 рисунка, 33 источника.

РОД *USNEA* DILL. EX ADANS. (СЕМ. *PARMELIACEAE* ESCHW.) В БЕЛАРУСИ.

Объект исследования: гербарные образцы лишайников рода *Usnea*.

Цель исследования: провести инвентаризацию видового состава лишайников рода *Usnea* в Беларуси.

Проведена ревизия гербарного материала лишайников рода *Usnea* в гербарных коллекциях Института экспериментальной ботаники и Белорусского государственного университета. Установлено, что общее количество гербарных пакетов лишайников рода *Usnea* составляет 586 штук, из них 397 пакетов представлено в коллекции – MSK-L, а 189 – MSKU. На основании анатомо-морфологической ревизии и проведения тонкослойной хроматографии, гербарных образцов лишайников, установлено, что в коллекциях содержится 14 видов лишайников из рода *Usnea*. Такие виды лишайников как *U. diplotypa* и *U. intermedia* впервые приводятся для Беларуси. На основании морфологических признаков составлен таксономический ключ для определения видов рода *Usnea*. Лишайники отмечены в 61-м административном районе Беларуси, в том числе и на 21 ООПТ республики. НП «БП» является единственной ООПТ, на которой представлены все 14 видов лишайников из рода *Usnea*. В Красную книгу Республики Беларусь включено 2 вида – *U. ceratina* и *U. florida*. Биотопом, в котором лишайники рода *Usnea* встречаются наиболее часто является сосняки. Наиболее частым субстратом для лишайников является *Betula pendula*. Такие виды как *U. dasopoga*, *U. hirta* и *U. subfloridana* могут встречаться на антропогенных территориях.

РЭФЕРАТ

Дыпломная праца змяшчае 72 старонкі, 3 табліцы, 24 малюнка, 33 спасылкі.

РОД *USNEA* DILL. EX ADANS. (СЯМ. PARMELIACEAE ESCHW.) У БЕЛАРУСІ.

Аб'ект даследавання: гербарныя узоры лішайнікаў роду *Usnea*.

Мэта даследавання: правесці інвентарызацыю відавога складу лішайнікаў роду *Usnea* у Беларусі.

Праведзена рэвізія гербарнага матэрыялу лішайнікаў роду *Usnea* у гербарных калекцыях Інстытута эксперыментальнай батанікі і Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта. Устаноўлена, што агульная колькасць гербарных пакетаў лішайнікаў роду *Usnea* складае 586 штук, з іх 397 пакетаў прадстаўлены ў калекцыі – MSK-L, а 189 – MSKU. На аснове анатама-марфалагічнай рэвізіі і правядзення тонкапластовай храматаграфіі, гербарных узораў лішайнікаў, устаноўлена, што ў калекцыях змяшчаецца 14 відаў лішайнікаў з роду *Usnea*. Такія віды лішайнікаў як *U. diplotypa* і *U. intermedia* упершыню прыводзяцца для Беларусі. На аснове марфалагічных прыкмет складзены таксанамічныя ключ для вызначэння відаў роду *Usnea*. Лішайнікі адзначаны ў 61-м адміністрацыйным раёне Беларусі, у тым ліку і на 21 ААПТ рэспублікі. НП «БП» з'яўляецца адзінай ААПТ, на якой прадстаўлены ўсе 14 відаў лішайнікаў з роду *Usnea*. У чырвоную кнігу Рэспублікі Беларусь ўключана 2 віды – *U. ceratina* і *U. florida*. Біятопам, у якім лішайнікі роду *Usnea* сустракаюцца найбольш часта з'яўляецца сасновыя лясы. Найбольш частым субстратам для іх з'яўляецца *Betula pendula*. Такія віды як *U. dasopoga*, *U. hirta* і *U. subfloridana* могуць сустракаюцца на антрапагенных тэрыторыях.

ABSTRACT

Thesis contains 72 pages, 3 tables, 24 figures, 33 references.

GENUS *USNEA* DILL. EX ADANS. (SEAM. PARMELIACEAE ESCHW.)
IN BELARUS.

Research object: herbarium specimens of lichens of the genus *Usnea*.

Purpose of the study: to conduct an inventory of the species composition of lichens of the genus *Usnea* in Belarus.

A revision of the herbarium material of lichens of the genus *Usnea* in the herbarium collections of the Institute of Experimental Botany and the Belarusian State University was carried out. It was found that the total number of herbarium packages of lichens of the genus *Usnea* is 586 pieces, of which 397 packages are presented in the collection – MSK-L, and 189 – MSKU. On the basis of anatomical and morphological revision and thin-layer chromatography of herbarium lichen samples, it was established that the collections contain 14 species of lichens from the genus *Usnea*. Such species of lichens as *U. diplotypa* and *U. intermedia* are presented for Belarus for the first time. On the basis of morphological characters, a taxonomic key was compiled to identify species of the genus *Usnea*. Lichens are found in the 61st administrative region of Belarus, including 21 protected areas of the republic. NP "BP" is the only protected area where all 14 species of lichens from the genus *Usnea* are represented. The Red Book of the Republic of Belarus includes 2 species – *U. ceratina* and *U. florida*. The biotope in which lichens of the genus *Usnea* are most often found is pine forests. The most common substrate for them is *Betula pendula*. Species such as *U. dasopoga*, *U. hirta* and *U. subfloridana* can be found in anthropogenic territories.